

Yaakov's Vow

I. The Puzzling Promise

בראשית פרק כח

(כ) וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש:

(כא) ושבתי בשלום אל בית אבי והיה יקוק לי לאלהים:

(כב) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך:

20 And Yaakov vowed a vow, saying: 'If God will be with me, and will keep me in this way that I go, and will give me bread to eat, and clothing to wear, **21** so that I come back to my father's house in peace, then Hashem will be my God, **22** and this stone, which I have set up for a pillar, shall be God's house; and of all that You shall give me I will surely give the tenth unto You.'

בראשית פרק כח

(יד) והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך:
(טו) והנה אנכי עמך ושמרתיו בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך:

14 And your offspring shall be as the dust of the earth, and you will spread abroad to the west, and to the east, and to the north, and to the south. And in you and in your offspring shall all the families of the earth be blessed. **15** And, behold, I am with you, and will keep you wherever you go, and I will bring you back into this land; for I will not leave you, until I have done that which I have spoken to you of.'

II. Approaches

בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע סימן ד

רבי אבהו ור' יונתן חד אמר מסורסת היא הפרשה ואחרינא אמר על הסדר נאמרה, מ"ד מסורסת היא הפרשה שכבר הבטיחו הקדוש ברוך הוא שנאמר והנה אנכי עמך, והוא אומר אם יהיה אלהים עמדי אתמהא

רש"י בראשית פרק כח

(כ) אם יהיה אלהים עמדי - אם ישמור לי הבטחות הללו שהבטיחני להיות עמדי, כמו שאמר לי (פסוק טו) והנה אנכי עמך:

ושמרני - כמו שאמר לי (פסוק טו) ושמרתיו בכל אשר תלך:

ונתן לי לחם לאכול - כמו שאמר (פסוק טו) כי לא אעזבך, והמבקש לחם הוא קרוי נעזב, שנאמר (תהלים לז כה) ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם:

(כא) ושבתי - כמו שאמר לי (פסוק טו) והשיבותיך אל האדמה:

בשלום - שלם מן החטא, שלא אלמד מדרכי לבן:

והיה ה' לי לאלהים - שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף, שלא ימצא פסול בזרעי, כמו שנאמר (פסוק טו) אשר דברתי לך, והבטחה זו הבטיח לאברהם, שנאמר (שם יז ז) להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו: (כב) והאבן הזאת - כך תפרש וי"ו זו של והאבן, אם תעשה לי את אלה, אף אני אעשה זאת: והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו' - כתרגומו אהי פלח עלה קדם ה' וכן עשה בשובו מפרן ארם, כשאמר לו (לקמן לה א) קום עלה בית אל, מה נאמר שם (שם יד) ויצב יעקב מצבה וגו' ויסך עליה נסך:

רשב"ם בראשית פרק כח
והיה וי"ו לי לאלהים - שיסייעני בכל מעשי:

ספורנו בראשית פרק כח
(כ) אם יהיה אלהים עמדי. להסיר מעלי כל מעיק ומונע המעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו כאז"ל ג' מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו גוים ורוח רעה ודקדוקי עניות (ערובין מא ב): ושמרני. מן אנשים רעים המתקוממים ומכריחים: ונתן לי לחם לאכול. שלא יכריחני העניות לעבור על דעתי ועל דעת קוני: (כא) ושבתי בשלום. מן החללים המעבירים גם כן את האדם והוא רוח רעה שהזכירו ז"ל: והיה ה' לי לאלהים. אז יהיה ה' לדיין אם לא אעבדהו בכל כחי והוא"ו כמו זאת משמשת במקום הנה. כלומר הנני מקבל עלי מעתה שהאל יתברך המרחם יהיה לי לאלהים ויתנהג עמי במדת הדין:

III. A Revolution: The Ramban

רמב"ן בראשית פרק כח
(כא) והיה ה' לי לאלהים - איננו תנאי כדברי רש"י, אבל הוא נדר, וענינו אם אשוב אל בית אבי אעבוד השם המיוחד בארץ הנבחרת במקום האבן הזאת שתהיה לי לבית אלהים ושם אוציא את המעשר. ויש בענין סוד ממה שאמרו (כתובות קי ב) כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה:

דברים פרק יא
(יז) וחרה אף יקוק בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יקוק נתן לכם:
(יח) ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם:
(יט) ולמדתם אתם את בניכם לדבר במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך:
(כ) וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

17 And the anger of Hashem will blaze against you, and He will shut up the heaven, so that there will be no rain, and the ground will not yield her fruit; and you will be swiftly banished from the goodly land that Hashem gives you. **18** And you shall place these words of mine upon your and upon your soul; and you shall bind them for a sign upon your hand, and let them be an ornament between your eyes. **19** And you shall teach them your children to discuss them, when you sit in your house, and when you walk along the way, and when you retire, and when you will arise. **20** And you shall write them upon the door-posts of your house, and upon your gates.

ספרי דברים פרשת עקב פסקא מג

דבר אחר ואבדתם מהרה, ושמעתם את דברי אלה וגו', אף על פי שאני מגלה אתכם מן הארץ לחוצה לארץ היו מצויינים במצות שכשתחזרו לא יהו עליכם חדשים

IV. The Resolution

בראשית פרק לא

(א) וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבד הזה:

(ב) וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום:

(ג) ויאמר יקוק אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך:

(ד) וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו:

(ה) ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתמל שלשם ואלהי אבי היה עמדי:...

(י) ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים:

(יא) ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני:

(יב) ויאמר שא נא עיניך וראה כל העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר

לבן עשה לך:

(יג) אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב

אל ארץ מולדתך:

1 And he heard the words of Lavan's sons, saying: 'Yaakov has taken away all that was our father's; and of that which was our father's has he amassed all this wealth.' **2** And Yaakov beheld Lavan's disposition, and, behold, it was not toward him as before. **3** And Hashem said unto Yaakov: 'Return to the land of your fathers, and to your birthplace; and I will be with you.' **4** And Yaakov sent and called Rachel and Leah to the field to his flock, **5** and he said to them: 'I see your father's countenance, that it is not toward me as before; and the God of my father has been with me...

10 And it once happened at the mating-time of the flock, that I raised my eyes, and saw in a dream, and, behold, the he-goats which leaped upon the flock were streaked, speckled, and grizzled. **11** And an angel of God said to me in the dream: Yaakov; and I said: Here am I. **12** And he said: Lift up now your eyes, and see, all the he-goats which leap upon the flock are streaked, speckled, and grizzled; for I have seen all that Lavan is doing to you. **13** I am the God of Beth-el, where you anointed a pillar, where you made me a vow. Now arise, get thee out from this land, and return to your native land.'

